

Vanliga fraser

i kafferummet

Phrases and tips for the multilingual break room

HEJ DU SOM HAR PAUS!

Är din arbetsplats flerspråkig? Finns det någon som inte har svenska som sitt starkaste språk? En kollega som i huvudsak skriver och talar ett annat språk än svenska?

Har ni någon gång diskuterat ifall din kollega skulle vilja lära sig svenska? Eller har du kanske hört att din kollega går på kurs i svenska? I så fall, vet du

vad? Just Du har en viktig roll i att stödja din kollegas språkinlärning och uppmuntra hen till att tala svenska!

Det kan vara bra att fundera på i vilka situationer som ni (också) kan använda svenska på arbetsplatsen. Till exempel kan kaffepauserna vara ett lämpligt tillfälle för att öva på att tala svenska i en mer avslappnad miljö.

I det här häftet får du tips om hur du kan hjälpa din kollega att förbättra sina språkfärdigheter och hur du kan uppmuntra hen till att använda svenska. Vi önskar er trevliga stunder i ett flerspråkigt kafferum!

Hälsar hjärnorna bakom tipsen, Helsingfors universitets lärare i finska och svenska.

HUR SÄGER MAN DET PÅ SVENSKA?

HOW DO YOU SAY IT IN SWEDISH?

Här kan du läsa och lyssna (QR-kod) till olika fraser på svenska.

Fraserna kan hjälpa dig när du vill...

Here you can read or listen to (the QR code) different conversational phrases in Swedish.

The phrases can help you when you want to...

fråga något

ask something

säga något trevligt till någon

say something nice to somebody

återvända till jobbet

get back to work

klaga på något

complain about something

TIPS 1

Tala lugnt och tydligt.

- För någon som håller på att lära sig ett nytt språk, kan det vara svårt att hänga med i tal som går i normaltempo. Men det är ändå inte nödvändigt att förenkla språket onödigt mycket eller tala överdrivet långsamt.
- Se dig omkring och använd dig gärna av saker i omgivningen för att förmedla ditt budskap och på det sättet hjälpa din samtalspartner att förstå bättre.

MAT OCH DRYCK

FOOD AND DRINK

E du på väg på lunch?

Are you going for lunch?

Jo, vill du komma me?

Yes, do you want to come with me?

Fy va äcklit kaffe!

What a disgusting coffee!

Åh va gott de doftar!

Oh how good it smells!

Elä hur! Ja testa ett nytt recept.

Isn't it! I tried a new recipe

TIPS 2

Försök att använda så vanliga ord som möjligt när du pratar (speciellt om din kollega ännu inte har så mycket erfarenhet av att använda svenska.)

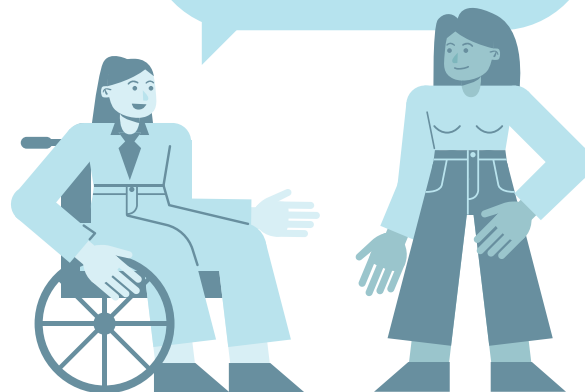
JÄMFÖR: *Det här är en knepig fråga. – Det här är en svår fråga.*

- Om du använder knepig så kan du, för att försäkra dig om att din kollega förstår dig, tillägga: *En knepig fråga, alltså en svår fråga.*

Det här är en knepig fråga

Det här är en svår fråga.

I KÖKET

KITCHENWARE

Kan du hjälpa mej? Hur funkar den här mikron?

Can you help me? How does this microwave work?

Jo, ja kan visa.

Yes, I can show you.

Kaffeautomaten har gått sönder igen!

This coffee machine is broken again.

Int igen! De börjar nu va dags för en ny.

Not again! It's about time for a new one.

E dom här rena elä smutsiga?

Are these clean or dirty?

Dom e nog rena. Tror ja.

They're probably clean, I think.

Vaffö tömmer aldri nån den här?

Why does no one ever want to empty this?

Vi kan göra de tillsammans. Ja hjälper dig.

We can do it together. I'll help you.

Var finns de gafflar?

Where can I find forks?

Dom finns här.

They are here.

TIPS 3

Upprepa ditt ärende vid behov och ge den andra tid att förstå.

Ifall det sker ett missförstånd vid första försöket - byt inte direkt till engelska eller ett annat gemensamt språk. Om det verkar som att din samtalspartner inte förstår något ord fastän du upprepat det, fundera på om det finns ett vanligare alternativ för ordet, och använd det i stället.

ÅTERVINNING

RECYCLING

Ska ja lägga dehär i blandavfall elä kartong? Vet du var ja ska lägga de?

Should I put this in the general trash or should this be recycled? Do you know where I should put this?

De e kartong, tror ja.

They are cardboard, I think.

Okej, tack!

Okay, thanks!

E dehär bioavfall?

Is this biowaste?

Ja e int säker.

I'm not sure.

Usch, dehär stinker!

Ugh, the biowaste smells!

Va äcklit! Ja kan känna lukten ända hit!

How disgusting! I can smell it from here!

TIPS 4

Försäkra dig om att din samtalspartner förstår de ord som är relevanta i diskussionen. Du kan upprepa och betona viktiga ord. Du kan också inleda med ett viktigt ord för att lyfta fram det.

JOBBGREJER

WORK STUFF

Ska du på möte i eftermiddag?

Are you planning to go to the afternoon's meeting?

Jo, ska du?

Yes, are you?

Din presentation va jättebra!

Your presentation was really good!

Tack! Va trevligt å höra!

Thank you! It was nice to hear!

Ja har massor å göra hela tiden.

I'm horribly busy all the time.

Samma här! Ja längtar så ti semestern!

Same here! I can't wait for the holidays!

TIPS 5

Undvik onödiga detaljer när du talar. Försök också undvika att sväva ut i dina formuleringar.

JÄMFÖR: *Vad fick dig att flytta till Finland? - Varför flyttade du till Finland?*

Den första frågan kan kännas mindre direkt och påträngande när man närmar sig mer personliga ämnen, men frågans form kan vara svårare att förstå för någon som håller på att lära sig svenska. En varför-fråga är något mer direkt, men kan ändå vara ett bättre alternativ om den är lättare att förstå.

Det är i nordvästra Esbo.

Det är i Esbo.

FRITID OCH SEMESTER

FREE TIME AND HOLIDAYS

Vad gjorde du på helgen?

What did you do last weekend?

Ja gick på teater.

I went to the theater.

Va gjorde du på vappen?

What did you do on Vappu?

Ja va på picknick me våra vänner. O du?

I went on a picnic with some friends. And you?

Va gjorde du på semestern?

What did you do on holiday?

Ja va på cykeltur me familjen på Åland i två veckor.

I was on a bike trip with my family on the Åland Islands for two weeks.

Synd att semestern ren e slut.

Too bad your holiday is over.

Ja verkligen! Ja kunde ha stanna en vecka till på sommarstugan!

Yes indeed! I could have stayed another week at the holiday home!

Ja hade en jätteskön semester!

I had a great holiday!

Va rolit! Va gjorde du?

How nice! What did you do?

TIPS 6

Ta hjälp av ord från andra gemensamma språk. Det går att använda flera olika språk i en diskussion.

Tänk också på att många låneord kan vara lätta att förstå även på svenska.

Det här **projektet** är mycket väl **organiserat**.

Jag måste göra en **work plan**.

Vamos, snart börjar vårt möte.

BÄNKIDROTT

SPORTS (ON TV)

Så du matchen mellan Finland å Brasilien igår?

Did you watch the Finland-Brazil game?

Nej, ja missa den. Ja va på yoga. Hur gick de?

No, I missed it. I went to yoga. How did it go?

Ska du se på matchen ida?

Are you planning to watch the game today?

Självklart! Den får man int missa!

Of course! You can't miss it!

TIPS 7

Beskriv och förklara vad orden betyder.

En **arbetsplan** är ett dokument, där du skriver hur många timmar du undervisar och hur många timmar du utför annat arbete. Din förmän planerar din arbetsplan tillsammans med dig.

MUSIK

MUSIC

Vilken e din favoritlåt i Eurovisionen i år?

What's your favourite Eurovision song this year?

Ja vet int. De e så svårt å välja, de finns så många bra. Har du nån favorit?

I don't know. It's so hard to choose, there are so many good ones. Do you have a favourite?

Ja står int ut me den här ena låten!

I can't bear to listen to this one Eurovision song!

Menar du Sveriges bidrag? Int ja heller!

Do you mean Sweden's song? Me neither!

Ja va annars på en supertrevli konsert igår!

By the way, I went to a really nice gig yesterday!

Låter härlit! Vilken konsert va de?

Sounds great! What concert was it?

TIPS 8

Gestikulera.

När du förklarar något kan du också använda gester. Även små rörelser med händerna kan hjälpa språkinlärare att förstå bättre. Hur kunde du till exempel gestikulera orden *tidigare* eller *senare*?

POLITIK

POLITICS

Följer du med i politiken?

Do you follow politics?

Int så hemst mycke, förutom nu när vale närmar sej.

Not very much, except now that the election is coming up.

Har du ren rösta?

Did you already vote?

**Nä, de har ja int. Ja har int bestämt mej ännu för
vem ja ska rösta på. Har du?**

No, I haven't. I haven't decided yet who to vote for. Have you?

TIPS 9

Lägg märke till din egen och arbetsplatsens språkanvändning. Om du märker att du ofta upprepar någon fras eller att det används några särskilda uttryck i vissa situationer på arbetsplatsen, kan du lära ut frasen/fraserna till din kollega.

Tanja säger ofta: *Hej kan jag fråga en sak?* Det är en bra fras att kunna när du behöver hjälp!

KOLLEKTIVTRAFIK

PUBLIC TRANSPORT

Hur tar du dej ti universitete?

How do you commute to the university?

**Ja brukar cykla om vädre e
okej men ida to ja tåge.**

I usually cycle if the weather is okay but today, I took the train.

Tåge va helt fullt ida!

The train was completely full today.

Ja, de va trångt! Fick du stå hela vägen?

Yes, it was crowded! Did you have to stand all the way?

TIPS 10

Vänta in språkinlärarens reaktion för att försäkra dig om att hen förstår.

Om du under diskussionens gång hör jo, okej, hm eller diskussionspartnern åtminstone nickar på huvudet, är det ofta ett tecken på att hen följer med i diskussionen och förstår vad som sägs.

Men om du inte får sådana små bekräftelser under samtalets gång, kan det vara bra att lyfta fram viktiga saker i diskussionen genom att fråga: *vet du vad X betyder? Är X bekant för dig?*

VÄDER

WEATHER

De va iskallt i morse.

It was terribly cold in the morning.

Ja verkligen. Ja fryser fortfarande.

Yes indeed. I'm still cold.

Ljuvligt väder idag! Äntligen lite sol!

Such nice weather today. Finally, the sun is shining!

Jo, de känns härligt!

Yes, it feels lovely!

De va så hemst väder igår!

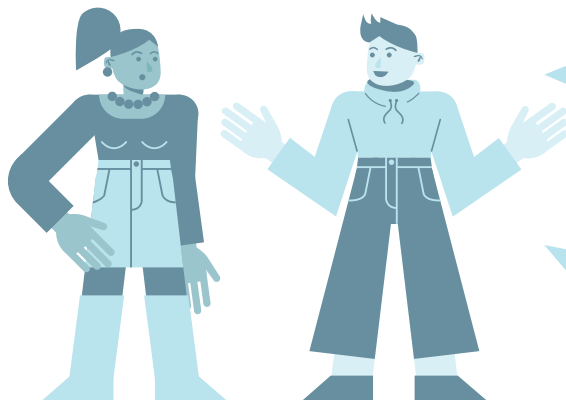
Quite horrible weather yesterday!

Jo, de va de. Ja höll mej inomhus hela dan.

Yes, it was. I stayed indoors all day.

TIPS 11

Hjälp den som lär sig att förstå normer och förväntningar relaterade till språket.

Om du behöver salt under middagen, är det vanligt att säga *kan du ge mig saltet*. I det här fallet behöver du alltså inte säga t.ex. *skulle du vara så snäll och räcka mig saltet*.

I Finland går det bra att börja e-post med *Hej*.

HUSDJUR

PETS

Åj, har du också en katt?

Oh, you also have a cat?

Jo, vill du se?

Yes, do you want to see?

Va heter den?

What's her / his name?

Den heter Simba. Va heter din katt?

It's called Simba. What is your cat's name?

Hur gammal e den?

How old is she / he?

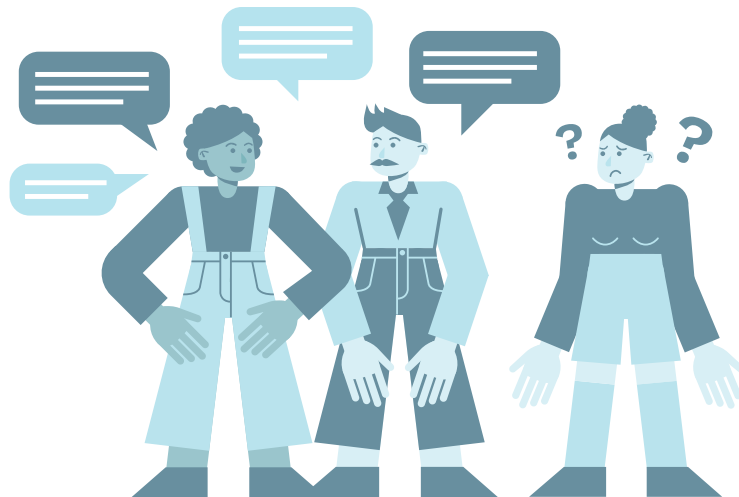
Den e ren ganska gammal, 15 år.

It's already quite old, 15 years old.

TIPS 12

Kom ihåg att en empatisk inställning kan uppmuntra din kollega till att våga tala.

Fundera på hur det har känts för dig i situationer när andra runtomkring talat ett främmande språk med dig. Vilket slags stöd eller uppmuntran hade du behövt?

KLÄDER OCH UTSEENDE

CLOTHES AND LOOKS

Din tröja är supersnygg. Var har du köpt den?

Your shirt is super nice. Where did you get it?

Tack! Ja hitta den på loppis.

Thanks! I found it at a flea market.

Du har ny frisy. Snyggt!

Hey, you have a new haircut. Pretty nice!

Tack! Ja tänkte att de va dags för nåt nytt.

Thanks! I thought it was time for something new.

Har du vari hos frissan?

Den där frisyren passar dej jättebra.

Did you cut your hair? That haircut suits you so well.

**Tack! De va lite spännande för ja
gav frissan fria händer.**

Thanks! It was a bit exciting because I gave the
hairstylist a free hand.

TIPS 13

Hjälp den som lär sig svenska att delta i diskussionen.

För den som lär sig ett språk kan det ibland vara svårt att hänga med i diskussioner: det är inte lätt att sätta ord på sina egna tankar, och det är möjligt att samtalsämnen byts snabbt. Språkinläraren kanske inte heller vet hur man tar ordet i en diskussion. Kom ihåg att ta det här i beaktande när ni diskuterar tillsammans i grupp.

FESTER

PARTIES

Va ska man ha på sej på karonkan?Borde ja ha lång eller kort klänning?

By the way, what should I wear at the party after the doctoral defense? Should I wear a long or short dress?

Bra fråga, ja har aldrig varit på en karonka. Fanns det en klädkod i inbjudan?

Good question, I've never been to a party after the doctoral defense. Was there a dress code in the invitation?

Vilken tid börjar festen?

What time does the party start?

Hmm, när va de nu... jo! Fördrinkarna e klockan 18.

Hmm, what time is it now... yes! The pre-drinks are at 18.

Ja hörde att du fyller år ida. Grattis på födelsedan!

I heard that you had a birthday yesterday. Happy birthday!

Tack så mycke!

Thank you very much!

TIPS 14

Uppmärksamma språkfel.

När du är mer bekant med din kollega som håller på att lära sig svenska kan du fråga om det är okej att du rättar till hens tal. Men fastän din kollega vill att du gör det, är det ändå inte nödvändigt att kommentera precis varenda sak. Du kan korrigera på ett mer indirekt sätt genom att upprepa en del av det din samtalspartner sagt, och då använda den korrekta formen.

Hur uttalar man acquisition?

How should I pronounce acquisition?

Alltså de e jättesvårt å höra skillnaden mellan *rice* och *rise*.

It's really difficult to hear the difference between *rice* and *rise* you know.

Kan du förklara va “safe space” betyder?

Could you explain what safe space means?

Härlit att nån orkar tala så långsamt!

I like it that someone speaks so slowly!

Ja vill bara kolla att ja förstod dej rätt. Mena du att ja ska klicka på den här gröna ikonen först?

I just want to check that I understood you correctly. Do you mean that I should click on this green icon first?

TIPS 15

Ge positiv och konstruktiv respons.

Att du inte direkt byter språk till t.ex. engelska är en komplimang i sig - det indikerar att det går bra att tala svenska med din kollega, fastän hen ännu håller på att lära sig.

DAGS ATT FORTSÄTTA

BACK TO WORK

Okej, nu ska ja fortsätta jobba. Vi ses!

Ok, I must now continue work. See you!

Kämpa på! Vi ses!

Keep up the good work! See you later!

Ja måst verkligen gå nu. Men vi försätter en annan gång.

But hey, I really must get going now. Let's continue from here.

Jo, så gör vi. Lycka till me möte! Hej då!

Yes, we will. Good luck with the meeting! Bye!

Tack så mycket. Hejdå!

Thank you very much. Bye-bye

Vanliga fraser i kafferummet

- Phrases and tips for the multilingual break room

Källor

Lauranto, Yrjö (2020): Rennosti kolmella kielellä -videosarja <https://www.kielibuusti.fi/fi/tyonantajat/tyopaikan-arki/monikielisyyden-huomioiminen-tyopaikalla>

Lehtimaja, Inkeri (2022): Miten huomioida puutteellinen kielitaito? <https://www.youtube.com/watch?v=ITkIJAh2GO4>

Lehtimaja, Inkeri – Korpela, Eveliina – Komppa, Johanna – Kotilainen, Lari & Kurhila, Salla (2023): Monikielisen työyhteisön opas. Alma Talent: Helsinki.

Selkokeskus (Näin puhut selkokieleltä): <https://selkokeskus.fi/selkokieli/nain-puhut-selkokielta/>

Arbetsgruppen

Tips: Emmi Pollari

Fraser och video: Emmi Pollari och lärare i finska vid Helsingfors universitet

Layout och illustrationer: Jenni Lintumäki

Den uppdaterade versionen på svenska: Andrea Höglund, Sofia Murtonen, Sigrid Pettersson, Felix Mäkelä, Sofia Sevón, Riina Uusikulku och Taija Votkin

©2023 Fraaseja ja vinkkejä työpaikan kahvihuoneeseen, november 2023 av Emmi Pollari och Jenni Lintumäki; den uppdaterade svenska versionen av Andrea Höglund, Felix Mäkelä, Sigrid Pettersson, Sofia Sevón, Riina Uusikulku och Taija Votkin är licensierad under CC BY-NC 4.0 Internationell licens. Materialet finns på kielibuusti.fi.

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Aalto-yliopisto
Aalto-universitetet
Aalto University